

ΚΡΗΤΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

Τὰ χειρόγραφα
δὲν ἐπιστρέφονται

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΤΙΜΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

Διὸς τὸ Ἐρωτεϊκὸν Δρ. 5.—

Διὸς τὸ Ἐξωτερικὸν » 8.—

ΓΡΑΦΕΙΑ : Όδός Κόρακα

Διευθυντὴς καὶ Υπεύθυνος
ΜΙΝΩΣ Α. ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΟΣ

Τιμὴ φύλλου 10 λεπτά

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΚΝΩΣΣΟΥ 1878

**Β'. Άποδ τὸ προικάλειον τοῦ Κνωσσού
Δικαστηρίου.**

Παραλλήλως τῆς αιθούσης τῶν συνεδριάσεων εὗρον τὸ προαύλιον τοῦ Κνωσσού Δικαστηρίου Β. Το μῆκος τούτου ἦν μ. 6, τὸ δὲ πλάτος μ. 3. μετὰ τῆς αιθούσης τῶν συνεδριάσεων συνεκοινώνει διὰ θύρας α. ἔναντι δὲ τῆς θύρας α ἴδρυτο ὁ θρόνος τοῦ ἀρχοντος δικαστοῦ εἰς ἀπόστασιν μ. 1,20 ἀπ' αὐτῆς, καὶ τὸ ἔρεισμα τοῦ θρόνου τούτου ἦν ἐτραμμένον πρὸς τὴν εἰρημένην θύραν τῆς αιθούσης τῶν συνεδριάσεων. Οὕτω λοιπὸν ἔναπέμενε χώρος ἀπὸ τῆς ἔδρας μέχρι τῆς βάσεως τῶν ἀναθημάτων μ. 3.30 ἐπὶ τοῦ χώρου δὲ τούτου ἀναμενόλως ἵσταντο οἱ ἀνακρινόμενοι λαμβάνοντες καὶ δίδοντες δίκας, καὶ οἱ ἔξεταζόμενοι μάρτυρες διότι ὅπως μανθάνομεν ἐκ τῆς μεγάλης ἐπιγραφῆς τῆς Γόρτυνος δημοσιεύεισης παρὰ τοῦ Καθηγητοῦ κ. Κομπαρέττη ἡ ἐπὶ τῶν διαφόρων ὑποθέσεων διαδικασία ἦν ἀπλουστάτη, καὶ ἔσταιζοντο κυρίως ἐπὶ τῶν μαρτυρικῶν ἀποδείξεων οἱ μάρτυρες ὥρκιζοντο καὶ κατέθετον ὅσα περὶ τῆς ὑπὸ κρίσιν ὑποθέσεως ἐγίγνωσκον, καὶ ἐν ᾧ περιπτώσει δὲν ὑπῆρχον μαρτυρικαὶ ἀποδείξεις, καὶ ἦν δυνατὸν οὕτε εἰς τὸ μέλλον τοιαῦται να παρουσιασθῶσιν ἐπὶ τῆς ὑπὸ κρίσιν ὑποθέσεως, ὁ ἄρχων δικαστῆς, ὁ καλούμενος Νομοκράτωρ, ὥρκιζόμενος παραχρῆμα ἔχοινε τὴν ὑπὸ κρίσιν ὑποθέσειν καὶ ἐπὶ τῆς συνεδριάσεως ταύτης αὐθωρεὶ ἀδημοσίευε τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ, ἀφ' οὗ προηγουμένως τῆς δημοσιεύσεως ταύτης ἀπεχώρει εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον τὸ Γ'. τῶν διασκέψεων καὶ κατὰ μόνας εὑρισκόμενος ἐν αὐτῷ ἐμελέτα τὰς γνωστὰς τῆς ὑπὸ κρίσιν ὑποθέσεως περιστάσεις καὶ ἀναμετρῶν τὰς κατὰ τὴν κρίσιν του πιθανότητας τῶν διαφόρων περιστατικῶν τὰς παρὰ τοῦ λαμβάνοντος τὴν δίκην κατατεθειμένας καὶ τὴν ἀπολογίαν τοῦ δίδοντος τὴν δίκην, ἐμόρφωνεν ἐν νῷ τὴν δικτικήν ἐπὶ τῆς ὑπὸ κρίσιν ὑποθέσεως ἀπόφασιν αὐτοῦ, καὶ τότε ἔξερχόμενος ἐκ τοῦ δωματίου τῶν διασκέψεων καὶ εἰσερχόμενος

ἐν τῇ αιθούσῃ τῶν Συνεδριάσεων τοῦ Κνωσσού Δικαστηρίου καὶ καθεζόμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, φέρων ἐπὶ κεφαλῆς στέφανον ἐκ μυρσίνης,* ἐδημοσίευσεν ἐνώπιον τοῦ λαμβάνοντος καὶ δίδοντος τὰς δίκας καὶ τοῦ ἀκροατηρίου τὸν ὄποιον ἔν τε τῇ Α αιθούσῃ τῶν συνεδριάσεων καὶ ἐν τῷ προαυλίῳ Β. τοῦ Κνωσσού Δικαστηρίου ἀνέμενε ν ἀκούση ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ Νομοκράτορος, τὴν ἐπὶ τῆς ὑπὸ κρίσιν ὑποθέσεως ἀπόφασιν αὐτοῦ· ἀν δὲ ἐπρόκειτο ὅπως ὁ Πλάτων ἀναφέρει περὶ ὁσίων, ἡ θεῶν ἴδρυματα, παρίστατο καὶ ὁ ιερεὺς τοῦ θεοῦ πρὸς δὲν ἦν ἀριερωμένον τὸ βεβηλωθὲν ιερὸν ἴδρυμα· ἀν δὲ περὶ φόνου ἐπρόκειτο καὶ τὸ ἀδίκημα ἦν ἀξιον θανάτου, παρίστατο ὁ ἀδικήσας, ὅσπις ἐπρόκειτο διὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Νομοκράτορος νὰ ὑποστῇ τὴν ἐσχάτην τῶν ποινῶν, τὸν θάνατον, ν ἀκούση ἀπὸ τοῦ Νομοκράτορος τὴν δριστικὴν καὶ τελεστίδικον αὐτοῦ ἀπόφασιν, καὶ τὸ πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἐσχάτης τῶν ποινῶν ἀποφασισθὲν μέσον, τὸ ὄποιον κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Νομοκράτορος ἦν ἀνάλογον πρὸς τὸ μέγεθος τοῦ τελεσθέντος παρὰ τοῦ δίδοντος τὰς δίκας ἀδικήματος.

Οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπάρχει διτὶ ὁ Νομοκράτωρ κατὰ τὴν δημοσίευσιν τῆς ἀποφάσεως αὐτοῦ ἦν ἐστεμένος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ διὰ κλάδου μυρσίνης, διότι τὸ δάπεδον τοῦ προαυλίου Β. τοῦ Κνωσσού Δικαστηρίου ἦν ἔζωγραφημένον διὰ Ψηφίδων θαλασσίων χρώματος τῶν μὲν λευκῶν, τῶν δὲ μελανῶν, καὶ τῶνδε σχηματιζόντων ἐπὶ τοῦ δαπέδου κλάδους μυρσίνης, γιγνώσκομεν δὲ διτὶ καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν Ἀθηναίων κατὰ τὰς ἐκκλησίας τοῦ Δήμου Ἀθηναίων ἔφερον στέφανον ἐκ μυρσίνης ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν, καὶ πιθανῶς τὸ ἔμβλημα τοῦτο ἐν Ἀθήναις τῶν ἀρχόντων, κατ' ἀπομίμησιν ἐκ Κρήτης ὁ Νομοθέτης Σόλων μετέφερεν εἰς Ἀθήνας, καθότι δὲν Κρήτη ἀναπτυχθεὶς πολιτισμὸς ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν ἀποδεικνύεται πολὺ ἀρχαιότερος τοῦ πολιτισμοῦ τῆς λοιπῆς ὁμοσπόνδου Ελλάδος, τοῦτο δὲ εἰκάζεται μετὰ βεβαιότητος,

* Εὔρυπιδ. Στέφει δὲ κράτα μυρσίνης κλάδοις.

Η πείρων τῆς Εύρωπης, Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς, διετί ή νήσος Κρήτη κειμένη μεταξύ τούτων εχρησιμεύσεις καὶ Λαριστότελην ὡς γέφυρα τῆς εἰσόδου τοῦ ἀρχαικοῦ πολιτισμοῦ ἐξ Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς καὶ τῆς τελειοποιήσεως αὐτοῦ ἐν Κρήτῃ διὰ τῆς σοφῆς Νομοθεσίας τοῦ Μίνωος, καὶ διὰ τῶν ἀρχαιοτέρων αὐτοῦ οἰκιστῶν τῆς Κρήτης. Τὸ εἰρημένον Β. προαύλιον τοῦ Κνωσσίου Δικαστηρίου εἶχε δύο θύρας 6. γ. κατὰ τὸ μέσον τῶν δύο παραλλήλων πλευρῶν αὐτοῦ κειμένας ἔναντι ἀλλήλων, καὶ χρησιμευούσων ἀναμφιβόλως διά τε τὴν εἰσόδον καὶ ἔξοδον τῶν ἀκροατῶν καὶ λοιπῶν διαδίκων καὶ μαρτύρων, ἐπέραν δὲ θύρας δ'. κατὰ μέσον τοῦ μήκους τοῦ προαυλίου κειμένην ἔναντι τῆς θύρας α'. τῆς αἰθούσης τῶν Συνεδριάσεων τοῦ Κνωσσίου Δικαστηρίου, ἡ εἰρημένη θύρα δ. ἦγεν ἐν τῷ δωματίῳ Γ. τῶν διασκέψεων τοῦ Νομοκράτορος.

Γ. Διωράτειν Διασκέψεων τοῦ Νομοκράτορος ἐν τῷ Κνωσσέω Δικαστηρίῳ.

Τὸ εἰρημένον δωμάτιον τῶν διασκέψεων τοῦ Νομοκράτορος ἦν ἀριστα διακεκοσμημένον· τὸ μὲν μῆκος αὐτοῦ ἦν μ. 6 τὸ δὲ πλάτος αὐτοῦ μ. 3· οἱ τοῖχοι αὐτοῦ ὑψών μ. 3 ἦσαν ἐπικεχρισμένοι διὰ κονιάματος καὶ κεχρωματισμένοι διὰ χρώματος κυανοῦ, δύο δὲ ταινίαι πλάτους ὑφεκατοστομέτρων 2 ἦσαν ἐπιμελῶς ἐζωγραφημέναι διὰ χρώματος ἐρυθροῦ κατά τε τὴν κορυφὴν καὶ βάσιν τῶν τεσσάρων τοίχων, εἰς τὴν κόγχην δ' ἐκάστης γωνίας ἦν ἐζωγραφημένος ὁρδαῖς ἔχων τρεῖς γλώσσας ὀωειδεῖς χρώματος ἐρυθροῦ· τὸ ἔδαφος τοῦ δωματίου τούτο τὴν ἐπεστρωμένον διὰ πλακῶν γυψίων παλλεύκων ἐπιμελῶς κατειργασμένων οἵαι· αἱ τῆς αἰθούσης τῶν συνεδριάσεων Α. τοῦ Κνωσσίου Δικαστηρίου· Οὐδεμίᾳ ὑπολείπεται ἀμφιβολίᾳ δτὶ τὸ εἰρημένον δωμάτιον Γ. ἦν τὸ μέρος ἔνθα μετὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς δίκης γενομένην δημοσίᾳ ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν συνεδριάσεων Α. τοῦ Κνωσσίου Δικαστηρίου, ἀπεχώρει ὁ ἀρχων δικαστής, ὁ Νομοκράτωρ, καὶ ἐγκλειόμενος ἐν τῷ δωματίῳ τούτῳ τῶν διασκέψεων Γ. μακρὰν τοῦ θορύβου τοῦ ἀκροατηρίου, οἰονεὶ κατὰ μόνας φιλοσοφῶν, καὶ ἀναμετρῶν ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτοῦ, πανθ' ὅτα ἐν τῇ δημοσίᾳ συνεδριάσει ἥκροσάτατο παρὰ τοῦ λαμβάνοντος καὶ διδοντος τὴν δίκην, τῶν μαρτύρων τῆς κατηγορίας καὶ τῶν τῆς ὑπερασπίσεως, καὶ πᾶν περιστατικὸν σχετιζόμενον πρὸς τὴν ὑπὸ κρίσιν ὑπόθεσιν, ἐσχημάτιζεν ἐν τῷ νῷ του ἐδραίαν καὶ ἐξηρκιωθωμένην γνώμην καὶ πεποιθησιν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς δίκης, καὶ ἀν μὲν ἐπρόκειτο περὶ πολιτικῆς ὑποθέσεως, καὶ ἔθεωρει ἔνοχον τὸν κατηγορούμενον ἐπὶ ιερουσαλίᾳ, ἢ τὸν διαπράξαντα τὸ ἀδίκημα κατὰ προσώπου ἀπεφάσιζεν ἢ τὴν καταδίκην ἢ τὴν ἀθώωσιν τοῦ κατηγορούμενου ἀνάλογον πρὸς τὴν παρ' αὐτοῦ διαπραχθεῖσαν ιερουσαλίαν τοῦ ἰδρύμα-

τοῦ θεοῦ ὑπὲρ οὗ ἦν ἀφιερωμένον τὸ ιερὸν τοῦτο ἱδρυμα, ἢ τοῦ μεγέθους τοῦ παρ' αὐτοῦ διαπραχθέντος ἀδικῆματος πρὸς ἐτερον πρόσωπον τὸν παθόντα ἀν δὲ ἐπράξειτο περὶ πολιτικῆς ὑπόθεσεως, τὴν καταδίκην ἢ ἀθώωσιν τοῦ διφέιλετου πρὸς ἀπότισιν τῆς διφειλῆς του ἢ ἀπόσθεσιν ταύτης· σχηματίσας δὲ μετὰ ὄριμον σκέψιν τὴν ὁριστικὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ, ἐξήρχετο τοῦ δωματίου τῶν διασκέψεων ἐστεφανωμένος διὰ στεφάνου ἐκ μυρσίνης, ὡδευε διὰ τοῦ προαυλίου τοῦ Κνωσσίου Δικαστηρίου Β. τοῦ ἔχοντος ἐζωγραφημένους τοὺς κλάδους τῆς μυρσίνης, καὶ οὕτω ἐν δόξῃ ὁ ἀρχων δικαστής, εἰσερχόμενος ἐν τῇ αἰθούσῃ Α. τῶν δημοσίων συνεδριάσεων τοῦ Κνωσσίου Δικαστηρίου καὶ καθεσθεὶς ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ ἀπήγγελε τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ, δημοσίᾳ ἐπὶ τοῦ ἀναμένοντος ἀκροατηρίου.

Τὸ εἰρημένον Κνωσσίου Δικαστηρίου δέν ὑπέστη τὴν ἐπίδρασιν τοῦ πυρὸς ὅπερ εἶχον ὑποστῆ τὰ Κνωσσια 'Ανάκτορα μετὰ τῶν Κνωσσίων 'Ανδρείων. Προηγουμένως δὲ εἰπομεν δτὶ τὸ πῦρ ἐτέθη παρὰ τοῦ στρατηγοῦ Λασθένους κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν Ρωμαίων πολιορκίαν τῆς πόλεως Κνωσσοῦ. Δέν δύναται δμως ν' ἀποκλεισθῆ ἡ εἰκασία δτὶ ἐπυρπολήθησαν κατὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦ Ἰδομενέως ἐκ Τροίας καὶ τὴν στάσιν τοῦ Λεύκου, ὃν ὁ Ἰδομενεὺς ἀρῆκεν ἐν Κνωσσῷ φύλακα τῆς Μοναρχίας. Φοβούμενος δὲ ὁ Λεύκος νὰ δώσῃ δίκην πρὸς τὸν Ἰδομενέα διὰ τὰς μιαιφόνους πράξεις αὐτοῦ καὶ ἐγκλεισθεὶς ἐν Κνωσσῷ, οὕτως ἔθηκε τὸ πῦρ ἐν τοῖς 'Ανακτόροις τῆς Κνωσσοῦ. Περὶ τούτου δὲ πληροφορούμεθα τὰ ἔξης ἐκ τοῦ Ἰωάννου Μεουρσίου σελ.

147. Οἱ σχολιασταὶ ἀναφέρουν: «Λεύκος τοῦ » Χαλκοῦ Τάλεω τοῦ Κρητὸς ἦν υἱὸς ὁ τι: νι· Ἰδο-» μενεὺς καὶ τὴν βασιλείαν καὶ τὸν οἶκον, παρέθετο, « ἐπὶ τὴν Τροίαν ἀπαίρων. Τουτὸν πείθει. Ναύ-» πλιος ἐπιμέσθαι· τῇ βασιλείᾳ τοῦ Ἰδομενέως· δς » τὴν γυναῖκα Ἰδομενέως ἀνείλε Μήδαν καλουμέ-» νην, καὶ τὴν θυγατέρα Κλεισιθράν, ἦν ὑπέ-» σχετο δώσειν αὐτῷ γυναῖκα, ἐπειδὴ ἀπὸ τῆς » Τροίας ὑποστρέψῃ· ἀνείλε δὲ καὶ τοὺς παῖδας » Ἰφικλὸν καὶ Λεύκον· ἐπανελθὼν δὲ Ἰδομενεὺς » ἐκ Τροίας, ἐξετύφλωσεν αὐτὸν τὸν ἀποτάτην » Λεύκον.»

Ο δὲ Διδυμός ἐν Ὁδυσσείας Τ. ἀναφέρει: «Ἐνιοι δέ φασίν, Ἰδομενέα, κατὰ τὸν ἐξ Ἰλίου ἀνάπλεον, ἀπελαυνόμενον τῆς Κρήτης ὑπὸ Λεύκου ὄντα παῖδα, κατελεοίπτει φύλακα τῆς βασιλείας, δέκα πόλεις πορθῆσαι· ὑπὸ Λεύκου δὲν θετὸν ὄντα παῖδα.» Ο δὲ Εὔταθιος βεβαιοῖ: «Ἀναστατωθῆναι γράφουσι δέκα πόλεις ὑπὸ Ἰδομενέως ἐπανελθόντος ἐξ Ἰλίου, δτὲ Λεύκος αὐτὸν ἀπήλαυνεν· δην θετὸν παῖδα ὄντα, φύλακα τῆς βασιλείας κατέλιπτε.» Ο δὲ Στράβων βιβλ. Ι'. Ἄλλοι

δὲ ύπὸ τοῦ Ἰδομενέως ἔχθρῶν κατασκαφῆναι φασὶ τὰς δέκα πόλεις. Ἀλλ᾽ ή πιθανωτέρα εἰκασία κατέμην γνώμην εἶναι; ὅτι τὰ Κνωστιαὶ Ἀνακτόρα μετὰ τῶν Κνωστίων Ἀνδρείων τὰ ὄποια ἀνέσκαψα διετήρουντο ἐν καλῇ καταστάσει μέχρι τῆς ἐποχῆς καθ' ἥν ὁ Πλάτων ἐπεσκέψθη τὴν πόλιν Κνωστὸν καὶ περιγράφει τὴν πόλιν ταύτην: (Περὶ κατεσκευῆτῆς πόλεως καὶ διαιρέσεως τῆς χώρας ὁ αὐτὸς ἀναφέρει βιβλ. η'. Σιγ'. Ἐστίας δὲ καὶ Διός, Ἀθηνᾶς τε καὶ ὡς ἀνάρχηγδες ἡ τῶν ἀλλῶν τοῦ δωδεκάτου ἑκάστου μέρους, ἵερά πανταχοῦ ἰδρύσασθαι: πρῶτον δὲ οἰκοδομίας εἶναι περὶ τὰ ἱερά ταῦτα ὅπη ἀνότοις ὑψηλότατος ἦ, τοῖς φρόνουροῖς ὑποδοχὴν ὅ, τι μάλιστα εὑρεκής: τὴν δὲ ἄλλην χώραν κατεσκευάζειν πάσταν δημιουργῶν τριακέδεκα μέρη διελομένους, καὶ τὸ μὲν ἐν ἀστει κατοικίζειν, διελομένους, αὖ καὶ τοῦτο εἰς δώδεκα μέρη τῆς πόλεως ἐπίστης: ἔξω τε καὶ ἐν κύκλῳ κατανεμηθέντας ἐν τῇ κώμῃ δὲ ἑκάστη τὰ πρόσφυρα γεωργοῦσι γένη τῶν δημιουργῶν συνοικίζειν· τοὺς δὲ ἐπιμελητὰς εἶναι τούτων πάντων τοὺς τῶν ἀγρονόμων ἀρχοντας) καὶ διμιεῖ περὶ τῶν Κνωστίων Ἀνδρείων τὰ ὄποια ἀναμφιβόλως ἐπεσκέψθη, καὶ κατὰ τὴν πορείαν αὐτοῦ πρὸς τὸ ἱερὸν ἀντρὸν τοῦ Διὸς ἀνέπτυξε τὴν σοφὴν τροφὴν τροφὴν Βασιλέως Μίνωος τοῦ Α'. νομοθεσίαν, καὶ τὰ Ἀνακτόρα ταῦτα μετὰ τῶν Κνωστίων Ἀνδρείων διετήρουντο ἀκέραια μέχρι τῆς πολιορκίας τῆς μεγάλης πόλεως Κνωστοῦ ὑπὸ τῶν Ρωμαίων καὶ ἥν ὁ στρατηγὸς τῶν Κνωστίων Λασθένης ἔθηκε τὸ πῦρ ἐν τῷ ύπὲ στοιχείον Δ. δωματίῳ τῶν Ἀνακτόρων καὶ ἔνθα διποιείται προείπομεν εὑρέθησαν παρ' ἐμοὶ οἱ ἔνδιλοι θρακες ἐκ τοῦ ἀποτεφρωθέντος ὄροφου τῶν Ἀνακτόρων προερχόμενοι ἀναμφιβόλως. Παραπλεύρως δὲ τοῦ εἰρημένου δωματίου Δ. εύρον ἔτερον δωμάτιον Ε. ἐν τῷ δωματίῳ δὲ τούτῳ εὑρεθέντι κατὰ τὴν τελευταίαν τῶν ἀνασκαφῶν μου ἡμέραν εὑρέθησαν καὶ τινα εἰδώλια ἔξ διπτῆς γῆς, καὶ πιθανῶς ὑπῆρχον καὶ ἄλλα τὰ ὄποια ἔμειναν ἐπὶ τόπου διακαπείστης τῆς περιστέρω ἀνασκαφῆς μου. Ὁπως ἀνωτέρω εἴπομεν ἡ πρὸς δυσμάς ὑπὸ τὰ στοιχεῖα Ζ. Ζ. πρόσοψις τῶν Ἀνακτόρων ἦν ὡκοδομημένη ἔξωτερικῶς μὲν διὰ γυψολίθων πριονισμένων παλλεύκων, ἔσωτερικῶς δὲ διὰ λίθων λογάδων, ἔχοντας πάχος τοῦ τοίχου μ. 1.20 ἔξερευνήθη δὲ παρ' ἐμοῦ δοκιμαστικῶς καὶ διπτῆς τὴν γραμμὴν καὶ ἐν αὐτῇ εὗρον τὴν αἰθουσαν Α, Β, Γ. τῶν Κνωστίων Ἀνδρείων, καὶ τὰ δωμάτια Δ. καὶ Ε. τὰ περιέχοντα τὰ εἰς τεμάχια ποικιλὰ ἀγγεῖα ἔξ διπτῆς γῆς, ἔξωγραφημένα δι' ἐρυθροῦ καὶ μέλανος χρώματος, καὶ τινα τῶν θεῶν εἰδώλια εὑρέθησαν δὲ καὶ τινες πινακίδες καὶ σφραγίδες ἔξ διπτῆς γῆς. Ορωμένη μαχρόθεν ἡ ὑπὸ σημείου Ε Ζ δυτικὴ τῶν Κνωστίων Ἀνακτόρων πρόσοψις παρίστα μεγαλοπρέπεστάτην οἰκοδο-

μὴν δύοισαν τοῦ ἐν τῇ Ἀκροπόλει τῶν Ἀθηνῶν Παρθενῶν, διότι ἡ ἀντανάκλασις τοῦ ἡλίου ἐπὶ τῆς ἔξωτερηκῆς ἐπιφανείας τῶν γυψολίθων ἔξηπάτα τὸν θεατὴν νομίζοντα δι' εὔρισκεται ἔναντι οἰκοδομῆς κατεσκευασμένης ἐκ λευκοῦ λίθου· τοιοῦτόν τι συνέβη καὶ εἰς τὸν φίλον μου ἀρχαιολόγον κ. Ἀρθούρον "Ἐθανς ὁπότε μετὰ τοῦ κ. Φριδερίκου" Ἀλπερ ἐπεσκέψθημεν τὴν παρ' αὐτοῦ συνέχισιν τῶν ἀνασκαφῶν ἐν Κνωστῷ· δηλαδὴ δὲ κ. Ἀρθούρος "Ἐθανς χωρὶς νὰ ἔξεπάσῃ ἐπισταμένως τὸ υλικὸν τῶν πλακῶν δι' ὃν ἐστὶ κατεσκευασμένον τὸ Βασιλικὸν λουτρὸν ἔνθα υπάρχει καὶ δὲ διορμαζόμενος Βασιλικὸς θρόνος, μᾶς εἴπεν διτὶ αἱ πλάκες τοῦ λουτρῆρος εἰσὶν ἐκ λευκοῦ λίθου μαρμάρου, ὁπότε ἔγωγιγνώσκων τὴν οἰκοδομὴν τῶν Κνωστίων Ἀνακτόρων ὡς οὖσταν ἐκ γύψου κατεσκευασμένην ἐποίησα εἰς αὐτὸν τὴν παρατήρησιν διτὶ ἀπατᾷ αὐτὸν τὸ πάλλευκον τῆς ἐπιφανείας τῶν πλακῶν νομίζων ταῦτας ἐκ λευκοῦ λίθου κατεσκευασμένας ἐνῷ γιγνώσκων κάλλιστα ἐκ τῆς δλῆς οἰκοδομῆς διτὶ αὐτας εἰσὶ κατεσκευασμέναι ἐκ γύψου, καὶ διὰ νὰ τὸν πείσω ἔζητησα παρὰ τοῦ κ. Φ. "Ἀλπερ μαχαρίδιον, δι' οὗ ἔκοψα ἐλάχιστον τεμάχιον ἐκ μιᾶς τῶν γυψίνων πλακῶν, τὸ δόπιον ἐνεχείρισα τῷ φίλῳ μου κ. Ἀρθούρῳ" Ἐθανς, διτὶς ἴδιων τοῦτο ἐπεισθῆ περὶ τῆς ἐκ γύψου κατεσκευῆς τῶν πλακῶν τοῦ εἰρημένου λουτρῆρος.

Αἱ ἄλλαι τρεῖς πλευραὶ τῶν Κνωστίων Ἀνακτόρων ἀς σημειῶ τὴν μὲν πρὸς μεσημβρίαν κειμένην ὑπὸ τὰ στοιχεῖα Ζ Η, τὴν δὲ πρὸς ἀνατολὰς ὑπὸ τὰ στοιχεῖα Η Θ, τὴν δὲ πρὸς ἀρκτὸν ὑπὸ τὰ στοιχεῖα Θ. Ε. καὶ τὸ Κέντρον τῶν Κνωστίων Ἀνακτόρων σημειῶ ὑπὸ τὸ στοιχεῖον Ο τίθημι δὲ ἐν τῷ κέντρῳ τούτῳ δείκτην ἡ βέλος δεικνύον τὴν ἀρκτὸν. Ως ἀνωτέρω εἰρηται αἱ ἀνασκαφαὶ μου διαταγῇ τῆς τότε διοικήσεως διεκπηγσαν κατὰ τὴν τρίτην ἐδόμαδα τῶν ἀνασκαφῶν μου ἦτοι κατὰ μῆνα Ἀπριλίου 1878, μολονότι δὲ δι' αἰτήσεώς μου ἔζητησα παρὰ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὴν ἀδειαν νὰ συνεχίσω τὰς ἀνασκαφὰς μου συμφώνως μὲ τὸν τότε ισχύοντα ἀρχαιολογικὸν Όθωμανικὸν Νόμον, καὶ ἔδωκα τὴν ἀπαιτουμένην ἐγγύησιν, καὶ κατέβαλον τὸ παράδολον λίρας διωμανικὰς χρυσᾶς τρεῖς (3) δὲν μοι ἐδόθη ἡ ἀπαιτουμένη ἀδεια παρὰ τοῦτο τὴν Κρήτην Διοικούντος τοῦ κ. Ἰωάννου Φωτιάδου, ἀλλὰ τότε μόνον κατώρθωσα ν' ἀναγνωρισθῶ ὡς Ὑποπρόξενος τῆς Ἰσπανίας ἐν Κρήτῃ μολονότι πρὸ δικτασθῆ διὰ φιρμανίου Ὑποπρόξενος τῆς Ἰσπανίας ἐν Κρήτῃ καὶ δὲν ἀνεγνωριζόμην τοιούτοις ὡς ὃν πολιτογράφημένος ὑπήκοος διωμανὸς ἀπὸ τοῦ ἔτους 1864· ἀλλ' δὲ κ. Ἰωάννης Φωτιάδης διὰ συστάτεως του καίτοι ὄντα πολίτην διω-

μανὸν μὲ ἀνεγνώρισεν ὑποπρόξενον τῆς Ἰσπανίας ἐν Κορήτῃ 1879.

Κατὰ τὴν πρώτην λοιπὸν ἔδομάδα τῶν ἀνακαφῶν μου ἐν Κνωστῷ κατέγεινα εἰς δοκιμαστικὰς ἐν τῷ κέντρῳ τῶν Ἀνακτόρων Οἱ ἀνατκαφάς κατὰ πρῶτον ἀνέσκαψα τοὺς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ γηλόφου φαινομένους περὶ τοὺς δέκα τετραγώνους κίονας, κατεσκευασμένους ἐκ λίθου ἢ γυψολίθου. εὗρον δὲ αὐτοὺς ἔχοντες τὸ σημεῖον τοῦ διπλοῦ πελέκεως σύμβολον τοῦ Διός· τὸ ὑψος αὐτῶν περίπου μέτρων 2, ἡ δὲ διάμετρος τοῦ τετραγώνου μ. 1, αἱ δοκιμαὶ μου ἔφθασαν πλησίον τῶν προπυλαίων τῶν Ἀνακτόρων τῶν κειμένων κατὰ τὸ μέσον τῆς δυτικῆς τῶν Ἀνακτόρων προσόψεως, ἀλλὰ δὲν ἀρχίθησαν ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ σημείου ἐν ᾧ ἴδρυντο τὰ προπύλαια ταῦτα. Ἐκεῖ δὲ πλησίον εὔρον καὶ τὸν ὁρετὸν τοῦ Κνωστίου ὑδραγωγείου σημειουμένου ὑπὸ τὸ στοιχεῖον Υ, ἀλλὰ τὸν αὐτὸν ὁρετὸν εὔρον καὶ παρὰ τὸ Κνωστίου Δικαστήριον περὶ οὐ Ανωτέρω ἔγραψα κείμενον πρὸς ἄρκτον παρὰ τὰ Ἀνάκτορα. Τὴν δὲ ἐπομένην ἔδομάδα κατέγεινα εἰς ἀνακάλυψιν τῆς Κυρίας προσόψεως τῶν Ἀνακτόρων ΕΖ περὶ ἡς ἀνωτέρω ἔγραψα, καὶ ἦτις δοκιμαστικῶς ἀπασα ἀνεξαιρέτως ἀπεκαλύψθη, συγχρόνως μὲ τὴν ἔργασίαν ταύτην ἔξηκολούθησα τὴν ἀνατκαφήν μου ἐπὶ τῆς ἑτέρας μεσημέρινῆς πλευρᾶς τῶν Ἀνακτόρων τῆς ὑπὸ τὰ στοιχεῖα Ζ Η σημειωθείσης.

Ἡ ἀνατκαφή μου ἐν τῇ μεσημέρινῇ πλευρᾷ τῶν Ἀνακτόρων ΖΗ παρουσίασεν τρεῖς τοίχους (γ, δ, ε) καὶ δύο σιαδρόμους (α, β) διήκοντας ἀπὸ μεσημέριας πρὸς ἄρκτον· τὸ πλάτος τῶν διαδρόμων ἦν μ. 1 τὸ εἰσχωροῦν δὲν τοῖς Ἀνακτόροις ἔνδον μῆκος αὐτῶν μ. 3 οἱ τοίχοι ἦσαν φυκοδομημένοι ἀνευ κονιάματος διὰ μεγάλων λαξευτῶν τετραγώνων λίθων μήκους μ. 0,70 καὶ πλάτους μ. 1.20 τὸ πάχος τῶν τριῶν τοίχων ἦν μ. 1.20 ἐπὶ δὲ τῶν λίθων τούτων ὑπῆρχεν ἔγκεχαραγμένον τὸ σημεῖον τοῦ διπλοῦ πελέκεως, καὶ ἐκ τοῦ τελευταίου τοίχου εἶχεν ἀποτμηθῆ ὡς ἐν ταῖς εἰσηγέσεσιν ἡμῶν εἴπομεν τὸ τεμάχιον ἐξ οὐ ἦν ἔγκεχαραγμένον τὸ εἰρημένον σύμβολον τοῦ διπλοῦ πελέκεως· ἐν τῷ διαμερίσματι τούτῳ εὔρον τινα πήλινα ἀγγεῖα καὶ ἡμισφαίριον ἐκ μεταλλικῆς οὐσίας· αὐτὸ δὲ εἶναι ἀκριβῶς τὸ μέρος περὶ οὐ δ. κ. Στίλμανν ἔγραψεν ἐν τῇ ἐφημερίδι τοῦ Λονδινοῦ Χρόνου ὅτι ἐστὶ δ. Κνωστοῖς Λαβύρινθος περὶ οὐ ἀνωτέρω ἐπραγματεύθησεν ἡ μεσημέρινὴ αὔτη πλευρά τῶν Ἀνακτόρων ἔκειτο κατ’ ὅρθην γωνίαν πρὸς τὴν δυτικὴν πλευράν τῆς Κυρίας προσόψεως τῶν Ἀνακτόρων· ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας δὲ τοῦ ἔδαφους αὐτῆς ἐφαίνοντο οἱ γυψόλιθοι οἱ ἐντελῶς ὅμοιοι πρὸς τοὺς τῆς δυτικῆς πλευρᾶς κειμένους, οἵτινες ὅμοιοι λαμβάνομενοι ὑπὸ δψιν ἐκόσμουν τὴν πάλλευκον τῶν

Κνωσσίων Ἀνακτόρων πρόσοψιν τὴν πρὸς δυσμᾶς καὶ τὴν πρὸς μεσημέριαν, ἀποτελοῦντες ἐν συνδρωλαμβανόμενοι οἱ εἰρημένοι πρισνισμένοι πάλλευκοι γυψόλιθοι, μέγιστον τετράγωνον ὀρθογώνιον οἰκοδόμημα ἵκανὸν νὰ προσδώσῃ τῷ θεώμενῷ τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο τὸ θαυμάσιον κάλλος τοῦ πρὸ τῶν διθαλμῶν αὐτοῦ κειμένου πράγματι Βασιλικοῦ Μεγαλείου ἥτοι τῶν δινομαστῶν καθ’ “Ομηρον Βασιλέων τοῦ Βασιλέως τῆς Κρήτης Μίνωος τοῦ Α’.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΕΚ ΚΡΗΤΗΣ

ΑΙ ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΕΙΣ ΦΑΙΣΤΟΝ ΚΑΙ ΠΡΙΝΙΑΝ

Τῇ ἡδείᾳ τοῦ κ. Στ. Ξανθούδηδου ἐναδημοσιεύομεν ἐκ τῶν Ηαναθηναίων σελ. 62.

Αἱ ἀνασκαφαὶ αὕται ἐγένοντο ὑπὸ τοῦ κ. LUIGI PERNIER μέλους τῆς Ἰταλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Αποστολῆς ἐν Κρήτη κατὰ τὸ ἔαρ καὶ τὸ θέρος τοῦ ἔτους τούτου. Τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν κατὰ σημείωσιν αὐτοῦ τοῦ κ. PERNIER λίαν εὐγενῶς παραχωρηθεῖσαν μοι, εἴναι τὰ ἔξης.

Αἱ ἐν Φαιστῷ ἀνασκαφαὶ ἐγένοντο: α’ εἰς τὴν μεσημέρινήν κλιτὺν τῆς ἀκροπόλεως. ἐφ’ ἡς ἐγείρεται τὸ ἀνάκτορον, β’ εἰς τὸ ὑπέδαφος τοῦ Μυκηναϊκοῦ ἀνακτόρου.

Ἡ μεσημέρινή κλιτὺς τῆς ἀκροπόλεως ἀνεσκάρη ἐφέτος ἐντελῶς μέχρι τοῦ φυσικοῦ ἐδάφους, ἀνεγνωρίσθησαν δὲ λείψανα οἰκοδομῶν ἀνηκουσῶν εἰς τέσσαρας τούλαχιστον εὐδιακρίτους ἐποχάς. 1) Εἰς τὴν προμυκηναϊκὴν ἐποχὴν (Μεσομινωϊκὴ ἐποχὴ κατὰ τὸ τέλος) ἀνήκουσι λείψανά τινα οἰκιῶν ἐκτισμένων ἐπὶ τοῦ βράχου μὲ τοίχους ἐξ ἀκατεργάστων λίθων συνδέεμένων διὰ γηίνου πηλοῦ. Τινὲς τῶν οἰκιῶν τούτων ἔχουσιν ἔδαφος ἐκ γυψίνων πλακῶν. Ἐκ τοῦ στρώματος τούτου προέρχονται τεμάχια κονιάματος χρωματιστοῦ καὶ ἀγγεῖα τοῦ τελευταίου Καμαραϊκοῦ ρυθμοῦ. 2) Εἰς τὴν Μυκηναϊκὴν ἐποχὴν (Τελευταία Μινωϊκὴ) ἀνήκουν μεγάλοι κανονικοὶ τοίχοι παράλληλοι πρὸς τὴν μεσημέρινήν πλευράν τοῦ τελευταίου ἀνακτόρου καὶ ἀποτελοῦντες ἀναπόσπαστον αὐτοῦ μέρος. Καὶ πράγματι χρησιμεύουσιν ὡς ἀντιρίδες καὶ στηρίγματα τῆς νοτίας πλευρᾶς τοῦ ἀνακτόρου, ἦτις ἐν μέρει ἔχει οἰκοδομηθῆ ἐπὶ τεχνιτοῦ ἰσοπέδου. Εἰς τὸ στρώμα τοῦτο ἀνήκουσιν πολλὰ τεμάχια χρωματιστῶν ἀγγείων μυκηναϊκῶν λαμπτήρων ἐκ στεατίτου γλυπτῶν καὶ μικρὰ πηλίνη καλύβοειδῆς πυξίς URNA CAPANNA 3) Εἰς τὴν ἐλληνικὴν ἐποχὴν ἀνήκουσι τὰ λείψανα ναΐσκου (9,22X5,12) ἐκτισμένου μεταξὺ τῶν μυκηναϊκῶν τοίχων εἰς τὰς πτυχὰς τῆς κλιτύος· ἐκ τούτου προέρχονται τεμάχια ἀσπιδῶν καὶ λεβήτων ἐξ ἐλα-

σμάτων δρειχαλκίνων ἐκκρούστων. 4) Εἰς τὴν ἐλληνορωμαϊκὴν ἐποχὴν ἀνήκουσι τέλος διάφορα τοιχία χονδροειδῆ ἐπικτισθέντα κατὰ ποικίλας διεύθυνσεις ἐπὶ τῶν προγενεστέρων κτιρίων.

Αἱ σκαφαὶ εἰς τὸ ὑπέδαφος τοῦ Μυκηναϊκοῦ ἀνακτόρου ἐγένοντο.

α') Ἀνατολικῶς τῆς ἀνατολικῆς στοᾶς τῆς κεντρικῆς αὐλῆς (στοὰ 65 ἐν τῷ σχεδίῳ τῶν Ἰταλῶν). Ἐνταῦθα ἀνεκαλύφθη μικρὰ Κλίμαξ, δι' ἣς ἀνήρχοντο εἰς τὰ δωμάτια τὰ κείμενα πρὸς ἀνατολὰς εἰς ἐπιφάνειαν ὑψηλοτέρων κατὰ 0,60. Τὰ εἰρημένα δωμάτια ἦσαν ἀρά ἐν χρήσει συγχρόνως μὲ τὴν μεγάλην αὐλὴν τοῦ Μυκην. ἀνακτόρου (40) καὶ ἀπετέλουν μέρος τούτου. Νοτίως τοῦ δωματίου 63 ἀνεκαλύψθησαν τὰ θεμέλια ἄλλων δωμάτιων κτισμένων ἐπὶ τῶν βράχου. Μεταξὺ τῶν χωμάτων τῆς ἐπιχώσεως εύρισκοντο πολλὰ τεμάχια Μυκηναϊκῶν ἀγγείων, ἐν ῥιτὸν πήλινον ἐν σχήματι ἀνθρικῆς κεφαλῆς γραπτῆς, ἐν ἄλλῳ ἔχον σχῆμα κεφαλῆς βούς, τρίτον καρδιόσχημον μὲ διακόσμησιν γραπτὴν μέλαιναν ἐκ θαλασσίων δραγανισμῶν (κοράλλια, ναυτίλοι,) ἀγγεῖα τινὰ λίθινα καὶ διάφορα ἔργα λειανδρίας.

β') Πρὸς ἀνατολὰς τοῦ προπυλαίου 3 παρὰ τὴν δυτικὴν αὐλὴν. Εἰς τοὺς ἀποκαλυψθέντας τοίχους εὑρέθησαν αἱ εἰσόδοι εἰς συστάδα δωμάτων τοῦ πρώτου ἀνακτόρου (τοῦ Καμαραϊκοῦ). Ἐκ τοῦ προπυλαίου μεταβαίνει τις εἰς διάδρομον, ὅπεις ἀπῆτελεῖ τὴν εἰσόδον εἰς τὸ ἀρχαιότερον ἀνάκτορον ἐκ τοῦ ΝΔ. μέρους. Τὰ εἰρημένα δωμάτια ἔχουσι μικρὰ διαστάσεις καὶ τοίχους ἀρκετὰ ισχυροὺς εἴναι ὅθεν δώματα τοῦ ισογαίου ἐπὶ τῶν ὁποίων ὑψώθησαν ἄλλα. Περιεῖχον ὡραιοτάτους πίθους καὶ λεπτὰ ἀγγεῖα τοῦ ἀρίστου Μεσομινωϊκοῦ ἢ Καμαραϊκοῦ ρυθμοῦ· πρὸς τούτοις εὑρέθησαν ἐνταῦθα ποικίλαι τράπεζαι· σπονδῶν πήλιναι μὲ ἐπιφάνειαν στιλπνὴν ἐρυθροσαφῆ, διάφορα τετράγωνα καὶ ρομβοειδῆ τεμάχια ἐκ μάζης γηίνης λεπτοτάτης, τὰ ὅποια θὰ ἔχορησμευσον πρὸς ἐπένδυσιν ἐπίπλου τινὸς ξυλίνου καὶ μία μικρὰ κεφαλὴ πηλίνη χρωματισμένη κατὰ τὸν ρυθμὸν τῶν εἰδωλίων τοῦ Πετσοφᾶ.

γ') Πρὸς ἀνατολὰς τῆς κατωτέρας δυτικῆς αὐλῆς καὶ τοῦ τοίχου τῶν δρυστατῶν ἀνεκαλύφθησαν πολλὰ μικρὰ δωμάτια μὲ ἐδώλια κατὰ μῆκος τῶν τοίχων· τὰ δωμάτια εἴναι ὅμοια πρὸς τὰ ἀνακαλυψθέντα ὑπὸ τὸ πρόσπιλον 3. Καὶ ἐπὶ τούτων τῶν δωματίων ἀνυψοῦτο τὸ ἀνώτερον ἔδαφος. Εἰς τὴν κατασκευὴν τινῶν ἐξ αὐτῶν ἐγένετο χρῆσις ὀμῶν πλίνθων. Ἐν δωμάτιον πρὸς νότον, εἰς δὲ εἰσήρχετο τις ἐκ τοῦ προπυλαίου 3, ἔχει ἐπὶ τοῦ ἔδαφους πιεστήριον διὰ τὴν ἔκθλιψιν ἐλάσιον ἢ ἄλλου ὑγροῦ. Ἐντεῦθεν προέρχονται κάλλιστα δείγματα Καμαραϊκῶν ἀγγείων, τινὰ τῶν ὁποίων

ἔχουσι λεπτότατα τοιχώματα καὶ ἀνάγλυφον διακόσμησιν. "Ἄξιον σημειώσεως εἴναι δοχεῖον ἐκ στεατίτου ἐπὶ τῶν πλευρῶν τοῦ ὁποίου ἔχουσι γαρθῇ τέσσαρα πτηνά.

δ') Καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τοῦ ἀνακτόρου ἐσκάφησαν μέχρι τοῦ φυσικοῦ ἔδαφους πολλοὶ δοκιμαστικοὶ λάκκοι ἐπὶ παραλλήλων γραμμῶν ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον καὶ ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμάς. Οἱ λάκκοι αὐτοὶ μᾶς ἐγνώρισαν τὴν διεύθυνσιν τοῦ βράχου καὶ τὴν ποιότητα τῶν ἀρχαιολογικῶν στρωμάτων τῶν ἐπικειμένων τῆς Φαιστίας Ἀκροπόλεως. Οἱ βράχοι κατέρχεται φυσικῶς ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον καὶ ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμάς· οὕτως ἡ μεγίστη συμπίεσις (DEPRESSIONE) εὑρηται ὑπὸ τὸ μέρος 50 τοῦ ἀνακτόρου. Ἐνταῦθα ὑπὸ τὸ Μυκηναϊκὸν ἔδαφος ἀπαντᾶ στρῶμα προμυκηναϊκὸν παχὺ περίπου 1,50 μέτρων καὶ ὑποκάτω τούτου στρῶμα νεολιθικόν, τὸν ὅπειον φίλανει βάθος ἄλλων 5 μέτρων ἀπὸ τοῦ ἔδαφους τοῦ ἀρχαιοτέρου ἀνακτόρου. Ἡ κεντρικὴ αὐλὴ (40) καὶ γειτονεύοντα δώματα πρὸς δυσμάς ἐπίκεινται ἀμέσως ἐπὶ τοῦ νεολιθικοῦ στρώματος. Τὰ δωμάτια πρὸς βορρᾶν καὶ ΒΑ. τῆς αὐλῆς 40 ἔχουσιν ἴδρυθη ἀμέσως ἐπὶ τοῦ φυσικοῦ βράχου.

Εἰς τὸ ἀνάκτορον Φαιστοῦ καὶ εἰς τὸ τῆς Ἀγίας Τριάδος ἢ Ἰταλικῆ Ἀποστολὴ ἐξετέλεσε καὶ ἔργα τινὰ ἀνακαινιστικὰ καὶ στερεωτικά.

Αἱ ἀνατακφαὶ Ηρινιᾶ ἐγένοντο εἰς διάφορα σημεῖα τῆς λεγομένης Πατέλας τοῦ ἐπιπέδου δηλ. τῆς ἀκροπόλεως διὰ δοκιμαστικῶν λάκκων καὶ ἀπεκάλυψαν τὰ ἐξῆς:

1) Εἰς τὴν νοτιοδυτικὴν χώραν τῆς Πατέλας μέγα οἰκοδόμημα τετράγωνον μὲ τείχη πάχους 2,50 μέτρων ἐκ μικρῶν πελεκητῶν τετραγώνων λίθων καὶ μὲ τέσσαρας ισχυροὺς πύργους εἰς τὰς γωνίας. Ή εἰσόδος εἰς τὸ οἰκοδόμημα, τὸ ὅπειον πιθανῶς εἴναι φρούριον, φαίνεται· ὅτι ἦτο κατὰ τὴν ΝΑ γωνίαν. Κατὰ μῆκος τῆς μεσημβρινῆς πλευρᾶς ὁ βράχος κατέρχεται καθέτως. Οἱ πύργοι εἴναι ἐκτισμένοι μὲ ὅγκολίθους μεγάλους εἰς τὰς γωνίας καὶ μικρούς εἰς τὰ λοιπὰ μέρη τῶν τοίχων. Τὸ οὐλικὸν τῆς οἰκοδομίας φαίνεται· ὅτι ἀπεσπάσθη ἐξ οἰκοδομημάτων τῆς ἀρχαικῆς ἐλληνικῆς ἐποχῆς· καὶ πράγματι εὑρηται· ἐντειχισμένοι ἐν τῷ οἰκοδόμηματι λίθοι τινὲς κοπέντες ἐκ μεγάλων ὅγκολίθων καὶ περιέχοντες τεμάχια ἀρχαικῶν ἐπιγραφῶν καὶ μορφὰς ἐγγεγλυμένας ἀρχαικῆς ἐποχῆς. Οἱ ρυθμὸς τῆς οἰκοδομίας καὶ πὰ τεμάχια τῶν πηλίνων ἀγγείων μᾶς δεικνύουσιν ὅτι τὸ φρούριον ἦτο ἐν χρήσει κατὰ τὴν ἐλληνιστικὴν ἐποχὴν (2 καὶ 3 αἰώνα π. Χ.). Εκτὸς τῶν εἰρημένων ὅγκολίθων μέτ' ἐπιγραφῶν εὑρέθη καὶ τεμάχια τηλῆς σωζούσης τὸ κάτω μέρος προσώπου ἐνδεδυμένου ποδήρει χιτῶνι καὶ ισταμένου ἐπὶ βάθρου

(PODIUM). ὁ ρυθμὸς τῆς μορφῆς ταύτης ἀναμιμνήσκει τὸν ρυθμὸν μορφῶν τιγων ζωγραφημένων ἐπὶ τῆς σαρκοφάγου τῆς Ἀγίας Τριάδος. Ἐκ τῶν πηλίνων ἀγγείων πολλὰ εἶναι βαρμένα μὲ γάνωμα μέλαν στιλπνὸν καὶ μεταξὺ τούτων τινὰ ἔχουσι μορφὰς ἀναγλύφους· ἄλλα ἀγγεῖα πήλινα ἔρυθρόχροα φέρουσιν ἔγχάρακτα εἰς τοὺς ὕμους τὸ ὄνομα ΑΘΗΝΑΙΑС. Ἐντὸς τοῦ φρουρίου καὶ εἰδικῶς ἐκτὸς καὶ πλησίον τῆς ΝΑ γωνίας συνελέγησαν αἰχμαλίτινες δοράτων καὶ βέλη σιδηρᾶ. Ομοιαὶ ἀντικείμενα εὑρέθησαν καὶ εἰς τοὺς πλησίον ἀγροὺς εἰς τοὺς δοκιμαστικοὺς λάκκους.

Εἰς τὴν ἀνατολικὴν χώραν τῆς Ἀκροπόλεως εἰς ἀγρὸν συναρεύοντα πρὸς τὴν ἰδιοκτησίαν Ζερβογιάννη, ὅποθεν προέρχονται τὰ πήλινα εἶδωλα τὰ δημοσιευθέντα ὑπὸ τοῦ WIDE, αἱ δοκιμαὶ ἀπήγνηταν λείψαντα τινὰ ἰδιωτικῶν οἰκιῶν ἀρχαῖκης ἐλληνικῆς ἐποχῆς περιέχοντα ὡραιοτάτους πίθους μὲ ὄριζοντιας ταινίας κοσμημένας δι' ἀναγλύφου κόσμου καὶ τεμάχια ἀγγείων τοῦ γεωμετρικοῦ ρυθμοῦ ἐν μιᾷ τῶν οἰκιῶν εὑρέθη ἐπιγραφὴ ἀρχαϊκὴ ἐλληνικὴ μὲ δύο σειρὰς γραμμάτων, ἐν αἷς ἵσως μνημονεύεται τὸ ὄνομα τῆς πόλεως Ριζηνίας.

Τέλος εἰς τοὺς ἀγροὺς τοῦ Ζερβογιάννη αἱ δοκιμαὶ ἀπεκάλυψαν εἰς ἐλάχιστον δάθος δίκτυον οἰκοδομημάτων τῆς ἀρχαϊκῆς ἐλλ. ἐποχῆς, περιέχοντα ἀγγεῖα καὶ ἄλλα ἀντικείμενα πήλινα, δορειχάλκινα καὶ σιδηρᾶ. Μεταξὺ τῶν πηλίνων εἶναι ἀξιοσημείωτα εἶδωλα τινὰ καὶ διάφορα τεμάχια καλλίστων πίθων μὲ ταινίας φερούσας ἀναγλύφων κοσμήματα. Ἐπί τινος τῶν ἀναγλύφων αὐτῶν ὄρωνται ιππεῖς καὶ δίφοροι μὲ κύνας καταδίώκοντας αἴγαγρους καὶ πετόμενα πτηνά. Ἐπί τινος ἄλλου ὄρωνται δύο Σφίγγες ἀντιμέτωποι κατὰ τρόπον οἰκοσήμου ἔκατέρωθεν ἀνθεμίου.

Ἐν Ἡρακλείῳ Ὀκτωβρίου 1906.

Στέφανος Ξανθούδιδης

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΙΔΑΙΟΥ ΑΝΤΡΟΥ

Πλάτωνος Νόμοι βιβλ. α'. «Πάντως δ' ἦγε ἐκ Κγωσσοῦ ὅδος εἰς τὸ τοῦ Διός ἀντρον καὶ ἱερόν, ὃς ἀκούομεν ἴκανη· καὶ ἀνάπαιλαι κατὰ τὴν ὁδὸν, ὃς εἰκός, πνίγους ὄντος τανῦν, ἐν τοῖς ὑψηλοῖς δένδρεσιν εἰσὶ σκιεράτε· καὶ μὴν ἐστί γε, ὃ ξένε, προιόντι κυπαρίστων τε ἐν τοῖς ἄλσεσιν ὑψη καὶ κάλλη θαυμάσια, καὶ λειμῶνες, ἐν οἷσιν ἀναπαιουμενοῖ διατρίβωμεν ἀν. Κατὰ τὰς παραδόσεις τῶν συγγραφέων ἀς ἐκ τοῦ Ιωάννου Μεουρσίου ἀρυσμεθα, διὰ μὲν Ζεὺς ἐγένεν ηθη ἐν τῷ Δικταίῳ ἀντρῷ, ἀνετράφη δ' ἐν τῷ ιδαίῳ ἀντρῷ, ἔνθα καὶ τὴν νομοθεσίαν τῷ Μίνω ὑπηγόρευσεν. Διογένης Λαέρτιος περὶ τοῦ βίου Πυθαγόρα βιβλ. η', Εἴτα σὺν Ἐπι-

μενίδῃ κατήλθεν (Πυθαγόρας) εἰς τὰ Ἰδαῖον ἄντρον — Διόδωρος βιβλ. ε'. Κατὰ δὲ τὴν Ἰδην, ἐν ἥση συνέβη τραφῆναι τὸν θεόν, τότε ἀντρὸν ἐν τῷ τὴν δίαιταν εἶχε, καθιέρωται, καὶ οἱ περὶ αὐτὸν λιμένες, δύοις ἀνεῖνται πρὸς τὴν ἀκρώρειαν ὅπερες. Περὶ τῆς λέξεως λιμένων ἀμφισσητεῖται ἡ γραφὴ οὖσα κατὰ παραφθοράν ἀντὶ λειμώνων κατὰ ἐμὴν γνώμην δρθῶς ἔχει ἡ γραφὴ λιμένων κατὰ τὴν ἀκρώρειαν ἐννοοῦνται δ' οἱ ἀνοικτοὶ λιμένες Ἀγίας Πελαγίας, Φόδελε, Παλαιάκαστρον καὶ λοιποὶ εἰς οὓς προσωριζόντο οἱ προσκυνηταὶ τοῦ ἱεροῦ ἀντρου, καὶ ἀκολουθοῦντες τὴν δροσεράν τῆς Ἰδης ἀνήρχοντο εἰς τὸ ἱερὸν ἀντρον. Οἱ αὐτὸς Διόδωρος — Ἀνδρωθέντα δ' αὐτὸν (τὸν Δία) φασὶ πρῶτον πόλιν κτίσαι παρὰ τὴν Δίκταν, δημοσίου καὶ τὴν γένεσιν αὐτοῦ μυθιστορεῦσιν. — Ἐτυμολόγος εἰρηται Δίκτη παρὰ τὸ Τίκτη Τίκτατις, οὖσα, ἀπὸ τοῦ ἐκεῖ τεχθῆναι τὸν Δία. — Πλάτων. Ἐφοίτα οὖν δι' ἐνάτου ἔτους εἰς τὸ τοῦ Διὸς ἀντρον ὁ Μίνως. — Διόδωρος, βιβλ. ε'. Θεῖναι δὲ καὶ νόμους (τὸν Μίνωα) τοῖς Κρητίν οὐκ ὀλίγους, προσποιούμενον παρὰ Διὸς τοῦ πατρὸς λαμβάνειν, συνερχόμενον εἰς λόγους αὐτῷ κατὰ τὸ σπήλαιον.

— Ἐτυμολόγοι συγγραφεῖς. Ἀρκέσιον οὔτω καλούμενον ἀντρον τῆς Κρητικῆς Ἰδης· παρὰ τῷ ἀκρέσαι, τὸ βοηθῆσαι. Φασὶ αὐτὸν ὑπὸ Κουρήτων ὀνομασθῆναι ὅτι τὸν Κρόνον αὐτοῖς φεύγουσι, καὶ εἰς αὐτὸν καταδῦσι· καὶ κρυπτομένοις, ἐπήρκεσεν. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω μανιθάνομεν ὅτι δὲ οἱ Πυθαγόρας μετὰ τοῦ Ἐπιμενίδου κατήλθεν εἰς τὸ Ἰδαῖον ἀντρον, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ φιλόσοφος Πλάτων κατήλθεν εἰς Κρήτην ἐξ Ἀθηνῶν καὶ ἐπεσκέψθη τὸ εἰρημένον ἱερὸν ἀντρον τοῦ Διός, δημοσίου κατὰ τὴν μυθιστορίαν ὁ Ζεὺς ἐκρύθη παρὰ τῶν Κουρήτων καὶ Κορυβάντων καὶ ἀνετράφη διὰ τοῦ γάλακτος τῆς αἰγής νύμφης. Ἄντων. Ἐλ. Μεταμορφ. Ἡνίκα Κέα, φοιουμένη Κρόνον, κατέκρυψεν ἐν τῷ Κευθυμῶν τῆς Κρήτης τὸν Δία, τότε αὐτὸν ἐξέτρεψεν Αἴξ γύμφη, μαστὸν δρέγουσα· τὴν αἴγα δέ, Κέας βουλῇ, κύων χρύσεος ἐφύλαττεν. Ο χρυσοῦς κύων οὗτε ἐν τῷ Ἰδαίῳ οὔτε ἐν τῷ Δικταίῳ ἀντρῷ εὑρέθη ὅν τὰ εύρηματα εὑρίσκονται ἐν τῷ ἐν Ἡρακλείῳ Μουσείῳ κατατεθειμένα, τὰς δὲ ἀσπίδας τοῦ Ἰδαίου ἀντρου ὁδημοσιευσεν διὰ τὸν Ρώμη Καθηγητῆς κ. Κουπαρέτης καὶ περὶ ὧν ἐπιφυλαττόμεθα νὰ ἀναδημοσιεύσωμεν τὰ γραφέντα λαμβάνοντες παρ' αὐτοῦ τὴν ἀδειαν.

ΚΡΗΤΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΤΕΤΧΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΜΕΛΕΤΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΥΠΟ
ΟΔ. Μ. ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο βέβαιος παρατηρητής διέπει τὸν περίπλοκον μηγανισμὸν μιᾶς οἰασθῆποτε κοινωνίας, διὰ παρατηρητῆς δοτούς βλέπει τὰ πράγματα σπώς εἶνε καὶ ὅχι σπῶς ἐπρεπε πάντας ἡγεῖται, διὰ παρατηρητῆς σύντοῦς λέγομεν ἀντιλαμβάνεται χωρὶς μεγάλην δυσκολίαν, διὰ εἰς τὴν μικρὰν κοινωνίαν σπῶς καὶ εἰς τὴν μεγάλην, εἰς τοὺς μικροὺς λαοὺς σπῶς καὶ εἰς τοὺς μεγάλους, δύο τιγα κυριαρχοῦντας καὶ τραβοῦντας εἰπεῖν ἀπὸ τὴν μάτην ὀλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα αὐτὰ δὲ τὰ δύο πράγματα κατὰ τὸν περιγράψανταν Σύλλερ (SCHILLER) εἶναι ή πεντακαὶ ἔρωτες, (τὴν λέξιν ἔρωτας ἀντικαθιστῶ διὰ τῆς γεγενετηρίου ὄρμης διέτι κατὰ τὸν γάλλον DR. MAURICE DE FLEURES) ἀκαδημηματικόν, δέρωτες εἶναι έτετατ MALADIF. Οἱ ἀντίγω μάλιστα ιατρὸς εἰς τὸ περίφημον τοῦ ἔργου INTRODUCTION A LA MÉDÉCINE DE L'ESPRIT» ἔργον βραβευθεῖν ὑπὸ τῆς γαλλικῆς Ἀκαδημίας διὰ σειρὰς γεγονοτῶν ἀποδεικνύεις πληρέστατα τὴν ἀσθένειαν καὶ θεραπείαν τοῦ κάθιους τοῦ ἔρωτος. Τοῖς πάσι γίνεται καταληπτὸν ὅτι ή πεντακαὶ «βργάζει τὸν λύκον ἀπὸ τὴν τρύπαν» ὅτι ή πεντακαὶ κάμψει πολέμους, ἐπιδρομάς μεταναστεύσεις διὰ τὸ μετέλον κ. τ. λ. ἐξ ἀντιθέτου δὲ ὁ ἔρωτας δέν μένει δέπιστα εἰς τὰ περιστέτερα πλημμελήματα καὶ κακουργήματα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ ὁ τυφλὸς θεὸς λαμβάνει ἀξιοπρεπὴ θέσιν, καὶ εἰς αὐτὸν δὲ τὸ ζήτημα τῶν πολέμων δέν καθυστερεῖ.

Ως ἀπλῆν πρωτουργὸν ὑληγ τοῦ κοινωνικοῦ ἔργον—σμοῦ δυγάμεθα ἀναμφιδόλως πάντας ὑποτελεῖ τὸν περιπλοκὸν μηγανισμὸν διέπει στερεῶν βάσεων ὀλόκληρον, οἰκοδόμημα οἰκονομικῶν ὑπολογισμῶν καὶ πάντας διαρρυθμίσωμεν καὶ ταξινομήσωμεν μιᾶς πληθύσος ἀγθρώπων τὰ κοινωνιολογικὰ φαινομενα ἀτιγα τοὺς συγδέουν ἀλληλεγγύως καὶ τοὺς ὑποτάσσουν καὶ τοὺς ἐκπολιτίζουν καὶ νὰ ἐρευνήσωμεν τὰς ποικιλίας καὶ περιπλεγμένας σχέσεις καὶ πηγὰς πλουτολογικάς τε καὶ ἥθικολογικάς μιᾶς χώρας ἵνα ἐπιζητήσωμεν τὴν καλλιτέρευσιν αὐτῶν ή τουλάχιστον πάνωρίσωμεν τὰ μέσα πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἐν λόγῳ καλλιτερεύσεως.

ΤΟ ΝΕΟΝ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

Ἐκ τῆς ἐν Ἡρακλείῳ ἐνδιδομένης ἀντιπολιτευομένης ἀξιοτίμου ἐφημερίδος «Ἐθνικῆς» μετ' εὐχαριστήσεως τῆς μεγάλης ή Κρητικής Ἀρχαιολογικής Ἐφημερίς εἰδεν διὰ Πρόεδρος τῆς Β'. Συντακτικῆς τῶν Κρητῶν Συγελεύσεως κ. Ἀντ. Μιχελιδάκης ἐνδοιάλεις διὰ ἐνεκα τῆς μελλούσης ἀδημιουργηθῆ συναλλαγῆς ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ψηφιζομένου Ἑλλην. Συντάγματος τοῦ 1863 ἀντὶ καλοῦ ἐνδεχόμενογν γὰ προκύψη ἀνυπολόγιστος ζημία εἰς τὴν πατρίδα τοῦ Βασιλέως Μίνωος τὴν Κρήτην εὐχεται διὰ Κρητικής Ἀρχ. Ἐφημ. ή ὀρθοτάτη αὐτῇ γνώμη τοῦ κ. Προέδρου κ. Ἀντ. Μιχελιδάκην γὰ γίνη ἀσπαστὴ παρὰ τῶν κ. πληρεξούσιων τῆς Β'. Συντακτικῆς Συγελεύσεως τῶν Κρητῶν χάριν τῶν ἔνθικῶν συμφερόντων καὶ τῆς μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἐγώσεως τῆς Κρήτης φρονεῖ δὲ μετὰ πεποιθήσεως διὰ ἄγνη διέν ακούσθιστοι οἱ ἐγδοιασμοὶ τοῦ κ. Προέδρου ή Κρήτη ἐγδέχεται θ' ἀποσπασθή ἐγένεται τὸν ἀποτελῶς ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς ὅμοσπονδίας. καὶ ὁ Βασιλεὺς ποτὲ τῆς Κρήτης Ἰδομενές ὁ ἐν Τροίᾳ συμπολεμήσος μετὰ τῶν λοιπῶν ὅμοσπονδῶν Βασιλέων τῆς Ἑλλάδος θά καταδικάσῃ τοὺς ἀπογόνους αὐτοῦ. οἵτινες ἐψήσιαν τὸ ἐν ἀκοσμίᾳ τοῦ 1863 Σύνταγμα καὶ ἀκούσιως τῶν γίνονται συνεργοὶ ή Κρήτη αἰώνιως γ' ἀποσπασθῆ τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος τοῦτο δὲ θὰ ἔναι διὰ τὸν Ἑλληνισμὸν ἀνεπανόρθωτος ζημία διέτι ή Κρήτη είναι κεφαλὴ τῆς Ἑλλάδος, καὶ απόλυτον τῆς Κρήτης τὸ Ἑλληνικὸν Ἐθνός μένει σῶμα ἀκέφαλον, ὄπως ποτέ εἴπεν ὁ Λεοπόλδος μή δεχθεῖς τὸ προσφερθεῖν 1833 Ἑλληνικὸν στέμμα ἀγενετῆς Κρήτης καὶ ὀρθότατα εἰπεν τοῦτο διέτι ἐκτῆς ἀρχαιότητος οἱ Ἑλληνες ἦσαν ναυτικὸν ἔθνος, καὶ σταύ ή Σούδα πέση εἰς χειρας ἄλλου ἔθνους ή Ἑλλασ ἀπώλετο ἀπὸτὸν γρατην τῶν ἐλευθέρων Ἐθνῶν τῆς Εὐρώπης ή Ἑλλάς διὰ θαλάσσης ἐθαυματουργήση καὶ θὰ θαυματουργήσῃ καὶ εἰς τὸ μέλλον. Ἀπεστάθη ή Σερβία καὶ Βουλγαρία τῆς Ἑλλάδος, οἵτινες κατὰ τὸ 1843 εἶχον ἐστραμμένα τὰ ὄμβατα αὐτῶν πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἐλπίζουσαι ἐκ ταύτης τῆς ἀπελευθέρωσιν τῶν καὶ ὅμοι μετὰ τῶν ἄλλων δούλων Ἑλλήνων ἐψήσιαν τὸ Ἑλληνικὸν Σύνταγμα τοῦ 1843 δρα Ἑλληνικούς Κώδικας ἐκδοσίς Γ. Α. Ράλλη 1856 σελίδα 5—23. Πληρεξ. Τμ. 20 Βουλγάρων Σέρβων καὶ Θρακῶν Χ. Χρήστος, Τμ. 45 Κρητῶν Δ. Καλλέργης Ν. Καλλέργης Ν. Ρενιέρης Π. Ζερζουδάκης Στ. Δελιγιανάκης.

Τὸ εἰρημένον Σύνταγμα τοῦ 1843 τοῦ Καλλέργη τῆς 3 Σεπτεμβρίου, τὸ ἀπόστον ἐψήσιαν οἱ ἐλεύθεροι καὶ δούλοι: «Ἑλλήνες ή Κρητική Ἀρχ. Ἐφημερίς ως ἐν σύμφω-

νων πρὸς τὸ ἀρχαῖον ἐπὶ Ἡρακλειδῶν Σύνταγμα καὶ πρὸς ἄπαντα τὰ νῦν ἴσχυοντα Εὐρωπαῖκα συντάγματα πάραν-
λεῖ τοὺς κ. κ. πληρεζουσίους τῆς Β τῶν Κρητῶν Συγ-
λεύσεως καὶ ψηφίσωσις (ἔδοξε τῇ Βαυλῇ καὶ τοῖς Κέσμοις
οὐγῇ ἐξ ἀπάντων αἰρέμυται τοὺς Κέσμους ἀλλ’ ἔκ τιγνω-
γενῶν καὶ τοὺς Γέροντας ἐκ τῶν κένοσμηρωτῶν). Μόνον
διὰ τῆς ψηφίσεως συντάγματος διὰ δύο βουλῶν, ψηφίζουσσης
καὶ ἐλεγχούσης, δύνατοι: γὰρ ὑπάρχει δικαιοσύνη εἰς τὴν
πατρίδα τοῦ Μίγωνος τοῦ σφράταου καὶ δικαιοτάτου Νο-
μοθέτου, ὅστις καὶ τὰς ψυγάς τῶν γενερῶν ἐν "Ἄδη θὰ δι-
κάσῃ καὶ βεβαίως οὗτος θὰ καταδικάσῃ τὰς ψυγάς ἐξείνων
οἴτινες συγετέλεσσαν ἀκουσίων νὰ ἐφαρμοσθῇ σύνταγμα ἐν
ἀκοσμίᾳ παρὰ τὰς διατάξεις τῆς σοῦ ηῆς αὐτοῦ γομοθεσίας,
καὶ ἐγδεχόμενον γὰρ δώσῃ ἀφορμὴν νὰ ὑποδουλωθῇ διὰ πολ-
λούσις οἰώνας ἡ φιλάττη πατρίδες τῶν ἁπομένων του. Θύδεινά
ὑποχρέωσις ἔχουσι οἱ Κρήτες νὰ παραδεχθοῦν τὸ τοῦ 1863
σύνταγμα τὸ ὄποιον οὔτοι: δὲν ἐψήξισαν ἀποκλεισθέντες
ώς ἐτερόχθονες παρὰ τῶν ἐλευθέρων Ἑλλήνων τὸ 1863
ὅρα ἀπομνημονεύματα" N. Σαριπέζου 1863. — Λαού-
σατε τὴν συμβολήν τοῦ Υπάτου Αρμοστοῦ Εξογκωτάτου
Α. Ζαΐμηρ, ὅτι μόνον ἡ δικαιοσύνη κάμνει τὴν Πολιτείαν
νὰ εὐημερῇ καὶ Φηφίσατε σύνταγμα, τὸ ὄποιον ἐν τοῦ ὄρ-
γανισμοῦ του ὑπήρετε τὴν πατρίδα καὶ οὐχὶ τὰ κόμματα,
τὴν δικαιοσύνην καὶ οὐχὶ τὸν κομματισμόν. Εὔχεται
δὲ ἡ Κρητ. ἐφημερὶς γ’ ἀκούσθωσι αἱ παρατηρήσεις τῆς
καὶ τοῦτο ἀγαθήσην εἰς τὸν πατριωτισμὸν τῶν κ. κ. πλη-
ρεζουσίων οὓς ἡ Κρητ. Ἀρχ. Ἐθημαρίες ἐκλιπαρεῖ ἐν νῦν
δὲν βελτιώσωσι τὸ Φηφισθὲν σύνταγμα διὰ τῆς δημιουργίας
τῶν δύο Βουλῶν, τούλαχιστον γὰρ θέσωσιν ὅρον περὶ ἀγα-
θεωρήσεως τοῦ συντάγματος τοῦ 1906 μετὰ διετίσιν καθ’
ἥν θὰ φανῶι τὰ ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ ἀποτελέσματα
καὶ διορθωθῶι τὰ κακῶς κείμενα παρὰ τὰς διατάξεις τῶν
Εὐρωπαϊκῶν Συνταγμάτων, διὰ τῆς μιᾶς ἀγεέλεγτου
Βουλῆς, τῆς συγκεντρούσης δλας τὰς ἐξουσίας, πρὸς βλά-
βην τῆς Δικαιοσύνης γάριν τοῦ κόμματος.

"Ἐρωσθε

· Ο ἑκδότης
Μ. Α. ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΟΣ

"Ο φίλος μου κ. Ιωάννης Δεμάργην Καθηγητῆς ἐν τῷ
Πανεπιστημίῳ τῆς Γαλλικῆς πόλεως Αἴξ πρώην ἐταῖρος
τῆς ἐν Ἀθήναις Γαλλικῆς Αρχαιολογικῆς Σχολῆς καὶ
πρὸς ἔν ἀπέστειλα τὴν «Κρητικὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐφη-
μερίδαν ἀπέστειλέ μοι τὴν ἐξῆς ἐπιστολήν του.

ΑΙΕ, ἐν ἐπαρχίᾳ 41 λεωφόρος Καρνῶ
20 Νοεμβρίου 1906.

Φίλε κ. Μένω,

"Ἐλαβον μετ’ εὐχαριστήσεως μον τὴν Κρη-
τικὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐφημερίδα, ἐν ἥ ενδρί-
σκω τὰ ἀρχαῖα τὰ δόποια ἀλλοτε μοὶ ἐδώκατε ν’ ἀ-
ναγνώσω. Εἶσθε ἀνὴρ καλῶν πρωτοβουλιῶν.
Ηδτυχήσατε ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς τῆς Κνωσσοῦ
αἵτινες ἐκλήθησαν εἰς τόσον ὠραῖον μέλλον καὶ
ἥδη ἰδούνεται ἐν Κρήτῃ ἀρχαιολογικὴν ἐφημε-
ρίδα. Εὔχομαι εἰς τὴν τελευταίαν μακρὸν βίον
καὶ εὐτυχίαν.

Βεβαιωθῆτε περὶ τῶν καλλίστων ἀναμνήσεων
μον καὶ τῶν εἰλικρινεστάτων ἀφοσιώσεων μον

ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΕΜΑΡΤΗ

ΑΙ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ

Ο κ. Στυλιανὸς Ἄλεξίου ἔλαβε ταύτην τὴν στιγμὴν
ἐκ Χανίων τὸ ἐξῆς τηλεγράφημα:

Χανία, 25) Δεκεμβρίου ἡμέρα 9 1) 2 μ.μ.

· Αποζημιώσεις ἐψηφισθημένων συμφώνων Νότα
Διυγάμεων.

Δογιάδης
Βογιατζάκης
Βαρούσης

ΣΤΝΑΡΟΜΗΤΑΙ

- 302) Γ. Καλόμενόπουλος ὑπάλ. Αγγ. Τηλ. Ηράκλειον
- 303) Μιλτ. Καμπανάρης » Αύστρ. Πρ. »
- 304) Ιωάννης Δρακοντίδης, Πράκτωρ »
- 305) Δημήτρ. Στ. Λασθητάκης, ἔμπορος »
- 306) Γεώργιος Σακκαλάκης, Μαθητής »
- 307) Παναγ. Τσιλιάνης, ἔμπορος »
- 308) Νικόλαος Σταυρόπουλης, δικηγόρος Μελέσσαις
- 309) Ιωάν. Γ. Κολυδάκης, δικ. κληρτήρ. Ηράκλειον
- 310) Γεώργιος Γουναράκης, ἔμπορος »
- 311) Γεώργιος Άλεξίου, Διευθ. Φάρων »
- 312) Ιωάννης Ζωγραφάκης, ὑπάλ. Μουσείου »
- 313) Ανδρέας Κουκινάκης, Διευθ. Σχολ. »
- 314) Κωνστ. Μ. Σφακιανάκης, Ελληνοδ. »
- 315) Ν. Μπέμπελης, ἐπιθ. Σχολ. »
- 316) Εμμ. Γενεράλης, Καθηγητὴς Ρέθυμνον
- 317) Νικόλ. Γ. Καστρινογιαννάκης, Κτημ. Ηράκλειον
- 318) Εβόθυμος Κ. Καστρινογιαννάκης, κτημ. »
- 319) Μιχ. Μελισσιώτης. κτημ. »
- 320) Ακράτος καὶ Βασιλάκης, ἔμποροι »
- 321) Αθηνᾶ Ζ. Θιακάκη, Κτηματ. »
- 322) Στυλ. Ηερδικογιάνης, »
- 323) Αρτεμισία Φιλιππίδου, Διδασκάλισσα »
- 324) Διξ. Βλαχάκη, διδασκάλισσα »
- 325) Ιωάννης Δρακόπουλος, ιατρὸς »
- 326) Καλλέρδης, Εἰρηνοδίκης Αρχάγαναι
- 327) Γ. Σιγανὸς, Μηχανικὸς Ηράκλειον
- 328) Γεώργιος Χριστοφοράκης, ὑφασματοπώλης »
- 329) Σωκράτης Χανιώτακης, φαρμακοπ. »
- 330) Νικόλ. Ε. Κουναλάκης, σαγδάλοπ. »
- 331) Γεράσιμος Χατζηδάκης, εἰσαγγελεὺς »
- 332) Εύαγγελος Μεμαράκης, Γραμ. Εἰαγγελεὺς »
- 333) Γεώργιος Σκουλούδης, δικηγόρος Χανία
- 334) Αγνώστος Αγθούσης, δικηγόρος »
- 335) Γεώργ. Δασαλογιάνης, δικηγόρος »
- 336) Κλέαρχος Μαρκαντωνάκης, δικηγόρος »
- 337) Χαράλαμπος Πλαουμιδάκης, δικηγόρος »
- 338) Ν. Στρατούδης, Εἰρηνοδίκης Βάριος
- 339) Εμμ. Παπαγιανάκης, δικηγόρος Χανία
- 340) Χαρ. Φαγδρίδης, δικηγόρος »
- 341) Ν. Δ. Κουφάκης, ἔμπορος »
- 342) Γεώργ. Καλαισσάκης, δημ. ὑπάλ. »
- 343) Γεώργ. Καλαϊσάκης, ιατρὸς »
- 344) Γεώργ. Μαρκαντωνάκης, ἔμπορος »
- 345) Παύλος Κιουρτούδακης, »
- 346) Αδελφοὶ Παπαδάκη, ιατροὶ »
- 347) Εμμ. Κουτρουμπᾶς, ἔμπορος »
- 348) Δημήτρ. Βαγιανάκης, »
- 349) Γεώργιος Καλλέργης, ἔμπορος »